

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O STRATEŠKIM ROBNIM ZALIHAMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se uvjeti za stvaranje, financiranje, uporabu i korištenje te obnavljanje strateških robnih zaliha, osiguravanje prostora za njihov smještaj i čuvanje, prava i dužnosti državnih i drugih tijela u upravljanju robnim zalihama.

Članak 2.

Strateške robne zalihe (u daljnjem tekstu: robne zalihe) stvaraju se za osiguranje osnovne opskrbe:

- u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske,
- u slučaju velikih prirodnih nepogoda i tehničko-tehnoloških i ekoloških katastrofa.

Članak 3.

Robne zalihe mogu se koristiti i za upućivanje žurne pomoći drugim državama u slučaju katastrofa, humanitarne pomoći te u slučaju sudjelovanja snaga Republike Hrvatske u mirovnim i humanitarnim operacijama u inozemstvu.

Robne zalihe ne mogu se koristiti za otklanjanje poremećaja i nestabilnosti na tržištu osim u slučajevima iz članka 2. ovoga Zakona.

Robne zalihe koje se koriste u slučajevima iz članka 2. i stavka 1. ovoga članka ovoga Zakona moraju se nadomjestiti istom vrstom i količinom roba, odnosno mora se osigurati novčana protuvrijednost za popunu te količine roba.

Članak 4.

Robne zalihe čine osnovni poljoprivredni, prehrambeni i neprehrambeni proizvodi koji su nužno potrebni za život ljudi, naftni derivati te materijali i sirovine potrebni za proizvodnju, osobito ako imaju poseban značaj za obranu zemlje i zbrinjavanje stanovništva u slučaju velikih prirodnih nepogoda, tehničko-tehnoloških i ekoloških katastrofa.

Popis roba koje mogu činiti robne zalihe iz stavka 1. ovoga članka u prilogu je ovoga Zakona i predstavlja njegov sastavni dio.

Ovlašćuje se Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) da nastupom okolnosti iz članka 2. ovoga Zakona po potrebi dopuni ili zamijeni određene robe iz stavka 2. ovoga članka.

Količine roba iz stavka 2. ovoga članka utvrdit će se na način propisan odredbama članka 9. i 10. ovoga Zakona.

Članak 5.

Sredstva za stvaranje, uporabu i korištenje te obnavljanje robnih zaliha osiguravaju se:

- u državnom proračunu,
- od zakupnine skladišta i najma opreme robnih zaliha,
- od viška prihoda ostvarenog iz poslovanja robnim zalihama prethodnih godina.

Sredstva iz stavka 1. ovoga članka namijenjena su za pokriće troškova kupnje robe, plaćanja usluga, investicijskih izdataka, amortizacije i gubitaka u poslovanju s robnim zalihama, te obnavljanju robnih zaliha i vode se na posebnom žiro-računu Ravnateljstva iz članka 7. ovoga Zakona.

Članak 6.

Robnim zalihama upravlja Vlada.

Vlada jednom godišnje podnosi izvješće Hrvatskom saboru o stanju i upravljanju s robnim zalihama.

Članak 7.

Upravne, stručne i gospodarske poslove u poslovanju s robnim zalihama obavlja Državno ravnateljstvo za robne zalihe (u daljnjem tekstu: Ravnateljstvo).

Ustroj i djelokrug Ravnateljstva propisat će se posebnim zakonom.

Članak 8.

Radi provedbe nadzora nad upravljanjem robnim zalihama Hrvatski sabor na prijedlog nadležnog odbora Hrvatskog sabora osniva Savjet za robne zalihe.

Savjet za robne zalihe sastoji se od tri zastupnika Hrvatskog sabora i dva ugledna stručnjaka iz područja gospodarstva.

Mandat članovima traje do opoziva.

Predsjednika i potpredsjednika Savjeta za robne zalihe biraju između sebe članovi Savjeta.

Savjet za robne zalihe razmatra prijedlog Bilance strateških robnih zaliha i Godišnjeg programa strateških robnih zaliha te kvartalnih i godišnjih izvješća o upravljanju robnim zalihama sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju za proračune i proračunske korisnike.

Zaključci Savjeta za robne zalihe dostavljaju se u formi prijedloga Vladi na razmatranje.

II. PROGRAM ROBNIH ZALIHA

Članak 9.

Stvaranje, obnavljanje, uporaba i korištenje robnih zaliha, te osiguravanje skladišnog prostora za smještaj i čuvanje robnih zaliha provodi se na temelju Bilance strateških robnih zaliha (u daljnjem tekstu: Bilanca).

U Bilanci se određuje vrsta, naziv i količina roba i osnovni teritorijalni razmještaj robnih zaliha.

Bilancu donosi Vlada na prijedlog Ravnateljstva uz pribavljeno mišljenje Ministarstva gospodarstva, Ministarstva obrane, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva financija, Ministarstva poljoprivrede i šumarstva i Ministarstva zdravstva.

Osnovni teritorijalni razmještaj robnih zaliha državna je tajna.

Članak 10.

Sukladno Bilanci, donosi se Godišnji program strateških robnih zaliha (u daljnjem tekstu: Godišnji program).

Godišnji program donosi Vlada na prijedlog Ravnateljstva po prethodno pribavljenim mišljenjima ministarstava iz članka 9. stavka 3. ovoga Zakona.

Godišnji program za iduću godinu donosi se do kraja tekuće godine, istodobno s postupkom donošenja državnog proračuna.

Članak 11.

Godišnjim programom određuje se:

- vrsta, naziv, količina, uvjeti i vrijednost robe koja se nabavlja i obnavlja,
- količine pojedinih vrsta roba koje moraju biti stalno na raspolaganju za potrebe opskrbe i broj dana opskrbe s tim količinama,
- razmještaj robnih zaliha po područjima,
- uvjeti pod kojima se određene vrste i količine robnih zaliha mogu skladištiti,
- iznos i izvore potrebnih sredstava za provedbu godišnjeg programa,

- dio robnih zaliha koje se ne stvaraju u robi već se za potrebe nabave tih roba osiguravaju novčana sredstva.

Razmještaj robnih zaliha po područjima država je tajna.

Članak 12.

Novčana sredstva namijenjena za stvaranje robnih zaliha iz članka 10. stavka 1. podstavka 6. ovoga Zakona osiguravaju se za robu koja se u slučaju potrebe može u kratkom roku kupiti od proizvođača ili iz trgovačke mreže kao i za lako pokvarljivu robu.

Za plaćanje robe iz stavka 1. ovoga članka koristit će se sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

O načinu raspolaganja sredstvima iz stavka 2. ovoga članka odlučuje Vlada.

Članak 13.

Pored Godišnjeg programa, Ravnateljstvo izrađuje Pregled operativnih zaliha koje su trgovačka društva i druge pravne osobe u obvezi formirati temeljem drugih zakonskih i podzakonskih propisa.

Obvezuju se trgovačka društva i druge pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka da na zahtjev Ravnateljstva dostave podatke o vrsti, količini, vrijednosti i lokaciji operativnih zaliha.

Nastankom okolnosti iz članka 2. ovog Zakona, o upotrebi operativnih zaliha iz stavka 1. ovog članka odlučuje Vlada.

III. UPRAVLJANJE ROBNIM ZALIHAMA

Članak 14.

U upravljanju robnim zalihama Vlada:

- donosi Bilancu i Godišnji program robnih zaliha,
- određuje način upravljanja i obnavljanja robnih zaliha,
- odlučuje o korištenju robnih zaliha sukladno odredbama ovog Zakona,
- prihvaća godišnji obračun i utvrđuje godišnje izvješće o upravljanju robnim zalihama,
- odlučuje o prodaji nekretnina koje su dotrajale ili nisu potrebne za skladištenje robnih zaliha,

- odlučuje o prijenosu pojedinih sredstava robnih zaliha uz ili bez naknade određenim organizacijama i udrugama, ako su ta sredstva korištenjem postala neprikladna za daljnje držanje.

O upravljanju i korištenju robnih zaliha Vlada odlučuje na temelju prijedloga Ravnateljstva.

Članak 15.

U doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske, Vlada može mijenjati način stvaranja, uporabe i korištenja, obnavljanja robnih zaliha i održavanja skladišnog prostora za smještaj i čuvanje tih zaliha, utvrđen Bilancom i Godišnjim programom, vodeći računa da se one prioritetno koriste za potrebe obrane.

Vlada može obvezati pravne i fizičke osobe koje proizvode, odnosno koje obavljaju promet određenim vrstama robe koje čine robne zalihe, da u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske moraju proizvoditi odnosno prodavati tu vrstu robe radi popune, odnosno obnavljanja robnih zaliha.

IV. POSLOVI U VEZI S ROBNIM ZALIHAMA

Članak 16.

Ostvarena dobit u poslovanju s robnim zalihama koristit će se za financiranje popune robnih zaliha sukladno usvojenom Godišnjem programu, kao i za financiranje troškova poslovanja s robnim zalihama, a neiskorištena sredstva upućuju se u državni proračun.

Gubitak u poslovanju s robnim zalihama teretit će fond robnih zaliha i troškove poslovanja s robnim zalihama.

Članak 17.

Robne zalihe održavaju se pravodobnim obnavljanjem, ovisno o vrsti i prirodi robe i njezinom roku trajanja.

Nabava, prodaja i obnavljanje robnih zaliha provodi se u skladu s Godišnjim programom i odlukama Vlade.

Roba se obnavlja zamjenom, prodajom i kupnjom robe te iznimno davanjem u zajam radi obnavljanja.

Prodaja i kupnja robe ne smije prouzročiti negativne poremećaje u odnosima ponude i potražnje na domaćem tržištu.

Iznimno, robe namijenjene za popunu robnih zaliha mogu se osiguravati i obnavljati ugovaranjem proizvodnje na temelju odluke Vlade.

Članak 18.

Robne zalihe skladište se u skladištima u vlasništvu države, u skladištima na kojima država ima pravo korištenja na temelju kreditiranja njihove izgradnje i u skladištima uzetim u zakup.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, zbog nedostatka skladišnog prostora u određenim slučajevima robne zalihe mogu se skladištiti i u skladištima pravnih i fizičkih osoba.

Članak 19.

Vlada može svojom Uredbom, radi zaštite interesa i sigurnosti Republike Hrvatske, odrediti pravne i fizičke osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost, koje su dužne držati zalihe određenih roba kao dio robnih zaliha.

Uredbom iz stavka 1. ovoga članka Vlada će propisati uvjete za čuvanje zaliha, način postupanja sa zalihama te prava i obveze pravnih i fizičkih osoba koje čuvaju zalihe.

Članak 20.

Poslovi uskladištenja u skladištima iz članka 18. stavka 1. ovoga Zakona mogu se povjeriti pravnim i fizičkim osobama koje ispunjavaju uvjete za obavljanje tih poslova (u daljnjem tekstu: skladištari).

Prava i obveze u svezi sa uskladištenjem iz stavka 1. ovoga članka uređuju se ugovorom između skladištara i Ravnateljstva.

Poslovi uskladištenja ne mogu se povjeriti pravnim i fizičkim osobama kojima je u posljednje dvije godine pravomoćnom sudskom odlukom ili rješenjem o prekršaju izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane rada, niti skladištarima koji su zbog nemara prouzročili pad kvalitete robe i umanjenje tržišne vrijednosti robe u vlasništvu Ravnateljstva.

Članak 21.

Neiskorištena skladišta i oprema u vlasništvu države, a kojima raspolaže Ravnateljstvo, mogu se dati u zakup pravnoj i fizičkoj osobi na određeno vrijeme.

Iznimno, skladišta i oprema iz stavka 1. ovoga članka mogu se dati u zakup i bez naknade, uz uvjet tekućeg i investicijskog održavanja.

Prava i obveze po osnovu zakupa reguliraju se ugovorom.

Članak 22.

Roba, oprema, odnosno proizvodi koji su uskladišteni kod pravnih i fizičkih osoba iz članka 20. stavka 1. ovoga Zakona ne mogu biti predmetom ovrhe niti osiguranja potraživanja trećih osoba prema toj pravnoj i fizičko osobi.

Na robi državnih robnih zaliha osoba iz članka 20. stavka 1. ovoga Zakona kod koje je uskladištena roba robnih zaliha, nema na toj robi, skladištu ili opremi pravo pridržaja niti založno pravo.

U slučaju pokretanja stečajnog postupka nad osobom iz članka 20. stavka 1. ovoga Zakona kod koje je uskladištena roba iz robnih zaliha, priznaje izlučno pravo u korist Ravnateljstva na temelju ugovora o uskladištenju (u količini i kvaliteti određenoj ugovorom, odnosno u novčanoj protuvrijednosti u slučaju da robe nema).

V. RAČUNOVODSTVO ROBNIH ZALIHA

Članak 23.

U Ravnateljstvu se vodi računovodstvo sredstava robnih zaliha sukladno propisima o vođenju računovodstva korisnika proračuna.

Rezultati poslovanja s robnim zalihama utvrđuju se godišnjim obračunom. Uz godišnji obračun Vladi se dostavlja izvješće o poslovanju s robnim zalihama s pregledom stanja robe i sredstava za osiguranje skladišnog prostora.

Članak 24.

Kvartalna i godišnje izvješće o upravljanju robnim zalihama sačinjavaju prikaz ostvarenih prihoda i izdataka poslovanja, stanje obveza i potraživanja, prikaz stanja robnih zaliha, prodaje i nabave roba, kontrole državnih robnih zaliha, prelokacije roba, realizaciju odluka i zaključaka Vlade Republike Hrvatske, osiguranje skladišnog prostora za smještaj državnih robnih zaliha i pregled poduzetih pravnih postupaka.

VI. NADZOR

Članak 25.

Nadzor nad provedbom ugovora o uskladištenju i čuvanju robnih zaliha i stanju zaliha provodi Ravnateljstvo.

Nadzor iz stavka 1. ovoga članka provodi se stalno tijekom cijele godine provjerom knjigovodstvenog i količinskog stanja robe, te provjerom stanja kakvoće i uporabljivosti robe.

U obavljanju poslova nadzora iz stavka 1. ovoga članka Ravnateljstvo ima pravo i obvezu:

- narediti otklanjanje utvrđenih nedostataka u određenom roku,
- narediti premještanje robe na trošak skladištara, ako se ocijeni da je ugrožena zaštita i očuvanje robnih zaliha,
- podnijeti zahtjev, odnosno prijavu za pokretanje prekršajnog odnosno kaznenog postupka,
- raskinuti ugovor,
- pokrenuti druge postupke sukladno posebnim zakonima radi zaštite i očuvanja robnih zaliha.

Za provođenje nadzora iz stavka 2. ovoga članka, Ravnateljstvo može angažirati i druga državna i stručna tijela.

Inspeksijski nadzor nad primjenom odredaba ovoga Zakona koje se odnose na provedbu ugovora o uskladištenju i čuvanju robnih zaliha i stanju zaliha, prema odluci Vlade Republike Hrvatske mogu obavljati gospodarski inspektori Državnog inspektorata.

Članak 26.

Pravne i fizičke osobe kojima je ugovorom povjereno obavljanje poslova u svezi s robnim zalihama dužne su omogućiti pregled robe, skladišta i objekata u kojima se proizvodi ili nalazi roba robnih zaliha i staviti na uvid svu potrebnu dokumentaciju iz poslovanja s robnim zalihama, te omogućiti ovlaštenim službenicima Ravnateljstva izuzimanje i premještaj robe.

U slučaju onemogućavanja kontrole ili ometanja ovlaštenih službenika Ravnateljstva, Ravnateljstvo će radi zaštite robe iz robnih zaliha, sukladno zakonu, zatražiti intervenciju mjerovanih državnih tijela.

VII. KAZNE NE OREDBE

Članak 27.

Fizička osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi s kojom je sklopljen ugovor o uskladištenju robe iz robnih zaliha, koja tom robom protivno odredbama ugovora iz članka 20. ovoga Zakona neovlašteno raspolaže ili joj promijeni namjenu, kaznit će se za kazneno djelo zatvorom od jedne do pet godina.

Članak 28.

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna i fizička osoba:

- ako se ne pridržava ugovora o uskladištenju i čuvanju robnih zaliha (članak 20. stavak 2.),
- ako se ne pridržava ugovora o zakupu skladišta i opreme (članak 21. stavak 3.),
- ako ne postupi po rješenju Ravnateljstva (članak 25.),
- ako spriječi ovlaštenog službenika Ravnateljstva i drugih ovlaštenih tijela u poslovima nadzora (članak 26.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 29.

Bilancu iz članka 9. ovoga Zakona i Godišnji program iz članka 10. ovoga Zakona Vlada će donijeti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Do donošenja Bilance i Godišnjeg programa iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se Program stalnih robnih zaliha iz članka 10. i Godišnji program stalnih zaliha iz članka 11. Zakona o državnim robnim zalihama ("Narodne novine" br. 68/98).

Članak 30.

Obvezuje se Ravnateljstvo, da nakon donošenja Bilance i Godišnjeg programa iz članka 29. ovoga Zakona izvrši popis robe i skladišta državnih robnih zaliha, te ugovore o skladištenju robnih zaliha sklopljene do stupanja na snagu ovog Zakona uskladi s odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana donošenja Godišnjeg programa.

Članak 31.

Roba iz robnih zaliha koja prema Bilanci više ne bude predstavljala robne zalihe, te roba koja predstavlja tržišne robne zalihe stvorene do stupanja na snagu ovog Zakona prodat će se prema tržišnim uvjetima.

Novčana sredstva ostvarena prodajom roba rasporedit će se:

- za stvaranje robnih zaliha,

- za osiguranje potrebnoga skladišnog prostora i opreme za smještaj i čuvanje robnih zaliha,
- za troškove poslovanja s robnim zalihama,
- za pokriće gubitaka u poslovanju s robnim zalihama,
- neiskorištena sredstva prihod su državnog proračuna,
- o rasporedu sredstava odlučuje Vlada.

Članak 32.

Do ustrojavanja Ravnateljstva iz članka 7. ovoga Zakona, upravne, stručne i gospodarske poslove u vezi s robnim zalihama obavlja Ministarstvo gospodarstva – Ravnateljstvo za robne zalihe kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva.

Članak 33.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o državnim robnim zalihama ("Narodne novine" br. 68/98).

Članak 34.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

POPIS ROBA KOJE MOGU ČINITI STRATEŠKE ROBNE ZALIHE

Red. br.	Vrsta robe	Način osiguranja	
		u robi	u novcu
1	2	3	4
	I. ŽITARICE I PRERAĐEVINE		
1.	Pšenica	x	
2.	Kukuruz	x	
3.	Riža		x
4.	Tjestenina		x
	II. MESO I MESNE KONZERVE		
5.	Goveđe meso	x	
6.	Svinjsko meso	x	
7.	Mesne konzerve	x	
8.	Riblje konzerve	x	
	III. MLIJEKO I MLIJEČNE PRERAĐEVINE		
9.	Mlijeko u prahu	50%	50%
10.	Sir topljeni		x
11.	Sir polutvrđi		x
12.	Mlijeko trajno		x
	IV. MASNOĆE		
13.	Biljna mast		x
14.	Mast životinjskog porijekla		x
	V. ZASLAĐIVAČI		
15.	Šećer	x	
16.	Med		x
	VI. SOL I ZAČINI		
17.	Kuhinjska sol	x	
18.	Vegeta		x
19.	Papar		x
20.	Mljevena paprika		x
21.	VII. KONZERVIRANO POVRĆE		x
22.	VIII. VOĆNA MARMELADA		x
23.	IX. KAVA		x
24.	X. JUHE KONCENTRAT		x
25.	XI. JAJA		x
	XII. OSTALO		
26.	Cjelodnevni suhi obrok	x	
27.	Dječja hrana voćna		x
28.	Dječja hrana mliječna		x

1	2	3	4
	I. NAFTNI DERIVATI		
1.	Eurozidel-Diesel gorivo	x	
2.	Diesel gorivo DS-brod.	x	
3.	Motorni benzin BMB 95	x	
4.	Motorni benzin MB i BMB 98	x	
5.	Mlazno gorivo GM-1	x	
6.	Mazut	x	
7.	II. ANTIFRIZ	x	
	III. GRAĐEVINSKI MATERIJALI		
8.	Betonsko željezo - rebrasto i glatko		x
9.	Cement		x
10.	Opekarski proizvodi		x
11.	IV. BIJELI LIM ili steromal		x
	V. PROIZVODI OD PLASTIČNIH MASA		
12.	Plastične folije		x
13.	Plastične cijevi za vodovod, kanalizaciju i plinovod		x
	VI. PAPIR I KARTON		
14.	Roto-papir		x
15.	Kartonska ljepenka		x
	VII. DUHANSKI PROIZVODI		
16.	Cigarete		x
	VIII. AKUMULATORI I ELEKTROLIT		
17.	Akumulatori		x
18.	Elektrolit		x
	IX. VOZILA, AGREGATI I PUMPE		
19.	Antiakcident	x	
20.	Reanimobil	x	
21.	Pločila	x	
22.	Višenamjenske cisterne	x	
23.	Agregati	x	
24.	Pumpe za vodu	x	
25.	Metlenice	x	
26.	Naprtnjače	x	
27.	Potopne pumpe	x	
	X. OPREMA I ROBA ZA OPSKRBU, SMJEŠTAJ I ZDRAVSTVENO ZBRINJAVANJE STANOVNIŠTVA		
	a) Oprema		
28.	Mobilna bolnica moduskog tipa	x	
29.	Kontejneri za stanovanje	x	
30.	Auto kamp prikolice	x	
31.	Šatori	x	
32.	Vreće za mrtvace	x	
33.	Vreće za spavanje	x	
34.	Poljski ležajevi	x	

1	2	3	4
35.	Jastuci	50%	50%
36.	Jastučnice	50%	50%
37.	Deke	50%	50%
38.	Plahte	50%	50%
39.	Spremnici za vodu	x	
40.	Sanitarna oprema	x	
41.	Oprema za zbrinjavanje otpada	x	
42.	Pokretne kuhinje	x	
43.	Komplet za jelo i piće	50%	50%
44.	Plinska svjetiljak s bocom	x	
45.	Svjetiljka akulampa	x	
46.	Svijeće	x	
47.	Šibice	x	
	b) Higijensko-kozmetički proizvodi		
48.	Deterdžent za rublje		x
49.	Deterdžent za suđe		x
50.	Pasta za zube		x
51.	Četkica za zube		x
52.	Sapun		x
	Papirnata konfekcija		
53.	Toalet papir		x
54.	Papirnati ručnici		x
55.	Higijenski ulošci		x
56.	Pelene - dječje		x
57.	Pelene za inkontinenciju		x
	XI. SREDSTVA ZA ASANACIJU		
58.	Sredstva za dezinfekciju vode i prostora	50%	50%
59.	Sredstva za dezinsekciju	50%	50%
60.	Sredstva za deratizaciju	50%	50%

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNIH PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Važeći Zakon o državnim robnim zalihama donesen je u travnju 1998. godine i stupio je na snagu 20. svibnja 1998. godine.

Prethodnim Zakonom o državnim robnim zalihama donesenim 1994. godine bilo je određeno da se robne zalihe koriste za osiguranje potreba u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti države te velikih prirodnih nepogoda i za intervencije na tržištu radi osiguranja stabilnosti tržišta u slučaju većih poremećaja ili sprječavanja nastupa većih poremećaja na tržištu.

Zakon donesen 1998. godine u osnovi je zadržao stvaranje i korištenje robnih zaliha za spomenute namjene. Međutim, Zakonom je prvi put uvedeno razdvajanje robnih zaliha na stalne robne zalihe i tržišne robne zalihe, pri čemu je kao temeljno opredjeljenje uređeno da se stalne robne zalihe stvaraju za osiguranje osnovne opskrbe:

- u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,
- u slučaju velikih prirodnih nepogoda.

Robne zalihe, radi djelovanja na tržištu u slučaju većih poremećaja i nestabilnosti ili radi sprječavanja nastupa tih poremećaja, kad se ti poremećaji ne mogu otkloniti drugim mjerama gospodarske politike, **moгу se iznimno stvarati kao tržišne robne zalihe** kupnjom robe na domaćem ili inozemnom tržištu ili otkupom poljoprivrednih proizvoda po zajamčenim cijenama prema posebnom zakonu.

Ovom koncepcijom Zakona pokušali su se iz robnih zaliha i u poslovanju s njima "očistiti" svi nagomilani poslovi i uloge koje je Ravnateljstvo za robne zalihe imalo u ranijoj koncepciji i funkcioniranju robnih zaliha. To znači da je robne zalihe trebalo rasteretiti uloge kreditora u sjetvama, odnosno otkupa poljoprivrednih proizvoda po zajamčenim cijenama i davanje robe na zajam gospodarskim subjektima, i na taj način eliminirati komercijalizaciju robnih zaliha i njihovo funkcioniranje kao trgovačkog društva.

Prema tome, Zakonom je trebalo u osnovi robnim zalihama dati njihovu primarnu ulogu, a to je osiguranje određenih roba samo za izvanredne zakonom decidirano propisane slučajeve.

Intervenciju na tržištu robnim zalihama trebalo je svesti na samo iznimne slučajeve, kad se drugim mjerama gospodarske politike ne bi mogli izbjeći poremećaji.

Nakon stupanja na snagu Zakona, Hrvatski državni sabor u ožujku 1999. godine donio je Program stalnih robnih zaliha kojim su obuhvaćeni samo osnovni poljoprivredni proizvodi i 13 vrsta prehrambenih proizvoda te 12 vrsta neprehrambenih proizvoda, za razliku od ranijeg sastava robnih zaliha koje su sadržavale 108 vrsta proizvoda.

Vlada Republike Hrvatske je svojom Odlukom o količinama i razmještaju stalnih robnih zaliha odredila obuhvat proizvoda i razmještaj radi što učinkovitije i racionalnije njihove uporabe u slučaju potrebe. Pri donošenju ovog akta vodilo se prvenstveno računa o dovoljnim količinama roba radi osiguranja prehrane i smještaja stanovništva na bazi 50.000 ljudi u izvanrednim okolnostima u rasponu od 15 dana do dva mjeseca (ovisno o vrsti robe).

Roba koja prema navedenim aktima nije više predstavljala stalne robne zalihe trebala se sukladno Zakonu prodavati prema tržišnim uvjetima, što se tijekom 1999, 2000. i 2001. godine kontinuirano provodi. Kako se radi o robi koja je različitog podrijetla, te da je među tom robom i određeni broj proizvoda preuzetih na temelju Uredbe o zabrani raspolaganja i preuzimanja sredstava određenih pravnih osoba na teritoriju Republike Hrvatske iz 1991. i 1992. godine, kojima su preuzeti određeni proizvodi, a slijedom Uredbe o zabrani raspolaganja nekretninama na teritoriju Republike Hrvatske iz 1991. godine i određene nekretnine ranije u vlasništvu bivših saveznih organa, prodaja te robe i upravljanje s nekretninama odnosno njihovo privođenje komercijalnom korištenju vrlo je otežano.

Iako je namjera zakonodavca bila da se robne zalihe privedu svrsi i rasterete tržišnih robnih zaliha, odnosno otkupa i čuvanja uglavnom pšenice, praksa je u ove tri godine pokazala potpuno suprotno.

Naime, prema odlukama Vlade Republike Hrvatske Ravnateljstvo za robne zalihe je u 1998. godini bilo zaduženo i otkupilo 414.942.853,00 kg pšenice, u 1999. godini 131.765.928,79 kg, a 2000. godine 179.000 tona, što je prema odlukama Vlade i samog Zakona trebalo prodati na domaćem odnosno inozemnom tržištu. Prodaja na domaćem tržištu tijekom 1998. godine bila je neznatna, dok je pokušaj izvoza pšenice u 1998/99. obustavljen radi očekivanog slabijeg uroda 1999. godine. Prodaja pšenice, prema Odluci Vlade RH iz 1999. godine na domaćem tržištu nije postigla odgovarajući rezultat radi visoke cijene (1,24 kn/kg) i činjenice da je na domaćem tržištu bila znatna količina pšenice po cijeni ispod jedne kune zbog viška te robe na tržištu.

Otkup i izvoz pšenice tijekom 2000. godine su bili također bremeniti brojnim problemima koji su uglavnom uzrokovani primjenom neodgovarajućeg modela otkupa i izvoza. Jedino je tijekom 2001. godine prodaja pšenice na domaćem tržištu i izvoz 60.000 tona pšenice obavljen bez ikakvih problema i afera. Sva prodana pšenica na domaćem tržištu je naplaćena, a u izvozu je primijenjen komisioni model izvoza, odnosno izvoz je vršilo Ravnateljstvo putem komisionog posrednika. Ovaj model izvoza se pokazao najboljim.

Polazište u koncipiranju Programa stalnih robnih zaliha koji je Hrvatski državni sabor usvojio u ožujku 1999. godine bilo je da robne zalihe čine one robe koje su nužne za osiguranje osnovne opskrbe u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske i u slučaju većih prirodnih nepogoda.

Kriterij za određivanje vrste i količine roba je bio da se u robnim zalihama nalaze one robe koje bi osigurale osnovnu opskrbu oko 50.000 građana Hrvatske za vrijeme od 15 do 60 dana, da se osigura osnovna oprema i materijali za zbrinjavanje građana u slučaju većih prirodnih nepogoda (poplave, potresi, požari, veće havarije komunalnih i proizvodnih sustava i tsl.).

Iskustva Domovinskog rata su pokazala da je utvrđeni kriterij dobro postavljen koga bi trebalo zadržati i ubuduće s manjim izmjenama. Pri utvrđivanju kriterija vodilo se računa o prijelaznim (operativnim) zalihama koje bi se mogle naći u proizvodnji i trgovačkoj mreži iako je takva procjena dosta nepouzdana.

Pošto se drugim zakonima i podzakonskim propisima propisuju obveze osnivanja operativnih (prijelaznih) zaliha (naftni derivati i sl.) koje imaju drugu namjenu u odnosu na robne zalihe u doba mira, u slučajevima za koje je predviđena upotreba robnih zaliha njihova razina može imati velikog utjecaja za osiguranje osnovne opskrbe. Bez obzira što se te zalihe ne financiraju iz proračuna i što s njima ne upravlja Vlada Republike Hrvatske, mišljenja smo da Vlada mora biti upoznata o količini tih zaliha kako bi se mogla dobiti realnija procjena o opskrbi u uvjetima za koje je predviđeno korištenje robnih zaliha.

Prema postojećem Zakonu o državnim robnim zalihama Program stalnih robnih zaliha donosi Hrvatski sabor. Hrvatski sabor, radi provedbe nadzora nad upravljanjem robnim zalihama od strane Ravnateljstva za robne zalihe osniva Savjet za robne zalihe koji se sastoji od tri zastupnika Hrvatskog sabora i dva ugledna stručnjaka iz područja gospodarstva.

Temeljem istog Zakona, Vlada Republike Hrvatske upravlja robnim zalihama, donosi Godišnji program robnih zaliha i ostale poslove vezane za robne zalihe.

S obzirom da je Hrvatski sabor nositelj zakonodavne vlasti, a Vlada Republike Hrvatske obavlja izvršnu vlast u skladu s Ustavom i zakonom, te s obzirom na iskustva u primjeni važećeg Zakona, mišljenja smo da je efikasnije i učinkovitije rješenje da je cjelovita provedba zakona o robnim zalihama u nadležnosti Vlade Republike Hrvatske, a da Vlada Republike Hrvatske jednom godišnje Hrvatskom saboru podnosi izvješće o poslovanju s robnim zalihama.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom jesu:

- način i postupak formiranja, korištenja, obnavljanja i čuvanja robnih zaliha,
- prava i dužnosti državnih tijela u svezi s robnim zalihama,
- utvrđivanje sadržaja stvaranja robnih zaliha, kao temeljnih akata na temelju kojih se provodi stvaranje, korištenje, obnavljanje i čuvanje robnih zaliha,
- definiranje prava upravljanja državnim robnim zalihama i obavljanja poslova s robnim zalihama, kao i odgovornosti za stručno izvršavanje poslova,
- način i izvori financijskih sredstava za stvaranje robnih zaliha,
- obavljanje upravnih i gospodarskih poslova u svezi s robnim zalihama,
- način osiguravanja nadzora i ovlaštenja nadležnih državnih tijela na funkcioniranje državnih robnih zaliha.

Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Osnovni ciljevi Zakona o strateškim robnim zalihama su:

- da se odredi namjena odnosno potrebe za koje se formiraju državne robne zalihe,
- da se na funkcionalan i operativan, ali racionalan način odredi namjena i razina formiranja robnih zaliha i vrsta roba koje čine stalne robne zalihe,
- da se osiguraju stabilni i stalni izvori financiranja za državne robne zalihe,
- da se dio državnih robnih zaliha ne formira u robi već da se za potrebe nabave nužnih roba osiguravaju novčana sredstva,

- da se osigura učinkovito praćenje i kontrola poslovanja s robnim zalihama.

Predloženim rješenjima omogućit će se dovođenje u funkciju robnih zaliha samo za slučajeve propisane zakonom i isključiti funkciju koja je izvan sustava osnovne namjene robnih zaliha.

III. FINANCIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PROVOĐENJE ZAKONA I NAČIN OSIGURANJA TIH SREDSTAVA

Za stvaranje i obnavljanje robnih zaliha bit će potrebno osigurati određena sredstva u Državnom proračunu, a potrebna visina sredstava ovisit će o Bilanci i Godišnjem programu državnih robnih zaliha.

Procjenjujemo da bi za popunu roba prema Bilanci strateških robnih zaliha u vremenu od pet godina bilo potrebno oko 600 milijuna kuna.

Dio sredstava osigurat će se prodajom raspoloživih roba koje temeljem predloženog zakona više nisu u sastavu stalnih robnih zaliha.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

Temeljna razlika između rješenja koja se predlažu konačnim prijedlogom Zakona u odnosu na rješenja iz prijedloga zakona odnosi se na sastav članova Savjeta za robne zalihe i nadležnost za njihovo imenovanje (članak 8. Konačnog prijedloga zakona).

Predlagač je prihvatio mišljenja i prijedloge da članovi Savjeta umjesto ministara ili zamjenika ministara budu zastupnici Hrvatskog sabora.

Očitovanje na primjedbe i prijedloge za doradu pojedinih odredbi teksta prijedloga zakona predlagač Zakona daje u posebnom Pregledu koji je sastavni dio ovog Obrazloženja.